

Szögi László (Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem): *Kolozsvár városi diákok az európai egyetemeken 1526–1919*

A budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Levéltárában közel két évtizede folyó kutatások eredményeként lényegében teljes képünk van az 12–20. században, 1918-ig külföldön tanult egykori magyarországi diákokról. A mellékelt táblázatból megállapítható, hogy legfrissebb ismereteink szerint 1018 olyan beiratkozót ismerünk, akik a mai Kolozsvár városából tanultak külföldi egyetemeken, a középkortól az első világháború végéig. Francia adataink még kiegészítésre szorulnak. Előadásomban a Mohács utáni korszakkal kívánok foglalkozni, mivel ismereteim szerint a középkori peregrinációról egy külön előadás fog szólni. Az adatok a középkorban és később is kiemelkedők. Kolozsvár 1525 előtt a városok között a 12. helyen áll a külföldi egyetemjárók tekintetében. 1526 és 1800 között tartotta ezt a helyét, és a 13. helyen található a hazai városok között. A hosszú 19. században, azaz 1801 és 1918 között lassú felzárkózásba kezdett, és a 20. század elején már a 9. helyen volt a magyarországi városok sorában.

Előadásomban bemutatom a peregrináció folyamatát, annak kolozsvári sajátosságait. Részletesen elemzem a külföldi tanulmányokat a legkülönbözőbb szempontok: kronológia, vallások és nemzetiségek szerinti tagolódás, a választott intézmények, a választott fakultások és szakok szerinti tagolódás, társadalmi rétegződés stb. alapján. Az adatokat statisztikai táblázatokba foglalva is bemutatom.

Az alábbiakban egy táblázatban mutatom be, hogy a kolozsvári peregrináció az egyes korszakokban milyen földrajzi irányokba mutatott.

Kolozsvári diákok beiratkozása korszakonként az európai egyetemeken.

Egyetemek	1387-1525	1526-1800	1801-1919	Összes
Bécsi egyetemek és akadémiák	99	64	321	484
Német egyetemek	6	77	189	272
Holland egyetemek	-	56	2	58
Itáliai egyetemek	14	36	2	52
Birodalmi kisebb egyetemek	2	13	32	47
Lengyel-litván-galíciai egyetemek	29	11	4	44
Svájci egyetemek	-	6	26	32
Francia egyetemek	1	3	12	16
Angol-skót egyetemek	-	4	7	11
Belga egyetemek	-	-	1	1
Román egyetemek			1	1
Összesen	151	270	597	1018

A kolozsvári diákok hazai egyetemeken folytatott tanulmányairól sajnos egyelőre csak hiányos adatokkal rendelkezünk, egyrészt a kutatások jelenlegi állása miatt, másrészt egyes fontos levéltári források pusztulása következtében. Erre a kérdésre tehát csak nagyon röviden tudok kitérni a konferencián tartandó előadásomban. Néhány adatot e tárgyban is mellékelek.

Kolozsvári diákok beiratkozása a hazai felsőoktatási intézményekben 1850 előtt.

Intézmény	Beírt 1850 ig
Balázsfalvi gkat teológia	6
Győri Jogakadémia	1
Gyulafehérvár katolikus teológia	12
Kalocsa Katolikus teológia	1
Keszthelyi Georgikon	6
Kolozsvári Jogakadémia	310
Kolozsvári Jezsuita Egyetem	24
Miskolc Református Kollégium	1
Nagyszombati Egyetem	19
Nagyváradai Jogakadémia	7 ?
Pécsi Püspöki Líceum	1
Pest Állatorvosi	2
Pesti Egyetem	72
Pozsonyi Jogakadémia	1
Szegedi Piarista Líceum	1
Összesen	464